Latweeschu Awises.

Iznahk 7 reises nedeläs. ○ 93. gada gahjums.

Maksà:

Ekspedizijà sanemot:
par 1 gadu . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „
par 1 mehnesi . — „ 25 „

Maksà pa pastu peesuhtot un pilsehtà mahjà peesuhtot:
par 1 gadu . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . . — „ 90 „
par 2 mehneschem — „ 60 „

Maksà uf ahrsemem:
par 1 gadu . . 10 rub. — kap.
par 1/2 gadu . . 5 „ 60 „
par 1/4 gadu . . 3 „ 30 „
par 1 mehnesi . . 1 „ 50 „

Sludinajumi maksà: par sihku rakstu rind. 10 k., 1. puse u. tekstà 30 k.

Adreses maina maksà 10 kap.

Numurs maksà 1 kap.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawà, Katoļu ielà Nr. 44. Telefons 981.

Kantoris: Rigà, Walnu ielà 30. Telefons 8260. Pasta kastite 286.

Nr. 187. Zeturtdeen, 17. julijà. 1914.

Swarigakais no satura:

Laukšaimneeku eewehribai.
Maso brahku aisstahwji.
Schihdu waras zenteeni un sozialisms.
Wini „atpuhschas“.
7 nahwes sodi.
Virmà weetejo lopu isstahde Kurzemè.
Austro-Ungarijas un Serbijas kara spehki.
Kursch peeteiktis.
Ahrsemju leikrakstu atsauksmes Austro-Ungarijas un Serbijas starpà.
Serbija pulze kara spehku.

Laukšaimneeku eewehribai.

Kà rahdas, tad nu reisè breesmigais antiziklons, kursch wiju Kreewijas seemeku datu sawilnoja, buhs aisgreesees uf deenwideem un mums sagaidams mehrens laiks. Schogad tik agri, kà nekad, rudsi noplauti, rugaji brihwi, — lopbaribas buhs maf, tadehk daschs labs semkopis ruhpju pilns prasis: ko tagad wehl deretu sehť? Ja paskatamees, ko dara tee semkopji, kureem parasti jau julija sahkumà rudsi noplauti, tad redsam, ka tee steidsas rugajus apart un apsehť ar „rugaju rahzeneem“ (Stoppelrüben), sinepem un šupinem. Pee mums no swara buhtu rahzeni (turnipschi) un sinepes. Anglijà ar rahzeneem apsehjot wisus rugajus un rudeni tos noganot pehz rindas ar gowim, aitam un zuhkam.

Ari pee mums wehl isaugs, ja paspilts rudenis, ne tik ween lakši, bet ari saknes, ja ari ne wisai leelas. Galwenais — buhs lopbariba. Atmaksa par nedaudz isdewumeem buhs deesgan eewehrojama. Kam iswehle, tas lai apsehj mihlstakàs, treknakàs weetas. Semkopis ari sinàs, ka stahpekla mehsli schee augschanu weizinàs.

Ari sinepes wehl jalbaribu isdos. Jasehj 30—40 mahrzinas uf puhrweetu. Rahzenu sehklu turpreti peetiks ar 2—3 mahrzinam uf puhrweetas. Rigas apkahrtnes sem- un dahrskopji pat wehl augusta sahkumà, pehz agreem kartupeleem, sehj rahzenus, sazidami: „lai isaug ari tikai lakši, bet nesahles nedabù augt“, — labi mehslotà semè nesahku nekad sche netruhkst. Tà tad uf augschejo jautajumu: ko tagad wehl der sehť? — atbilde: rahzenus (turnipschus) un ari sinepes, ralsta „Ds. W.“

Zerams, ka muhsu laukšaimneeki scho aisrahdijumu ari liks wehrà.

Maso brahku aisstahwji.

Benjaminsch ar sawàm „Jaunakàm Sinàm“ un Tuhteru Karlis ar sawu „Maso Mehslu Kuli“, resp. „Jauno Deenu“ neganti raujas ar maso brahku, tas ir strahdneeku „aisstahweschanu“. Weens par otru taisni ar schihdisku usmahzibu bahschas strahdneekeem wirsù, kleegdami: „Pehrkat tikai manu lapu, ta juhs pamatigi aisstahwes“. Un gadas ari weens, otrs, kas tiz scheem „aisstahwjeem“ un par „aisstahweschanu“ sneedz teem sawas kapeikas.

Bet nu paschà pehdejà laikà nahkuschi gaismà gadijumi, kuri nostahda schos aisstahwjus ihstà apgaismojumà, parahda, kas wini ihsti ir. Pirmais nahza iswaroschanas mehginajums no K. Tuhtera, kursch usbruka neapsargatai meitenei. Gan winsch puhlejàs sawu mainu noleegt, bet welti. Par „Jaunàs Deenas Lapas“ redakzija eenehmusi stahwokli pret K. Tuhteri un sneedz wisà schai leetà schahdu paskaidrojumu:

„K. Tuhtera leetà mums japaskaidro, ka redakzija naw awises isdewejeem, sabeedribai „Deena“ eesneegusc prasibu par Tuhtera atlaischanu un isslehgschanu no akzionareem, kà „Jaunakàs Sinas“ sino. Bet tas nebuht nenosihmè, ka redakzija naw nehmusi nekahdu stahwokli schinì leetà. Schinì gadijumà peesihmejam, ka Sab. „Deenas“ tekniskais personals eesneedsis prasijumu par Tuhtera atlaischanu no weikalwadona amata. Sabeedribas „Deenas“ dalibneeku sapulze scho leetu apspreedis zeturtdeen, 17. julijà.“

Tà tad nogaidisim uf scho spreedumu. Sabeedribas „Deena“ tekniskais personals eesneedsis minetai sabeedribai schahdu rakstu:

Rigà, 12. julijà 1914.

God. Sab. „Deena“!

Pamatojotees uf „Jaunako Sinu“ Nr. 183. sinojumu sem wirsraksta „Iswaroschanas mehginajums“ un „Dsimtenes Wehstnesscha“ Nr. 158. sinojumu sem wirsraksta: „J. D. Lapas“ lihdsstrdewejs un „J. Deenas“ redaktors K. Tuhters“, par kuru sinojumu faktu no droschas puses esam pahrleezinati, un nemot wehrà Tuhtera wispahr rupjo uswescha nos weikalà pret strahdneekeem, mehs, apakschà parakstijuschees sab. „Deena“ tekniskà personala darbineeki, ar scho isfakam protestu K. Tuhterim un prasam wina atstahdinaschanu no weikalwadona amata un israidischanu no weikala triju deenu laikà no schis deenas sahkot, jo atrodam par neesspehjamu tahdos apstahkios darbu turpinàt.

Zeribà, ka leetas labà god. Sab. „Deena“ scho prasibu nekawejoschi ispildìs un mums par to pasinos, sihmejamees ar zeenibu:

Antonowa, M.; Amimanis, A.; Dihrikis, G.; Ginters, L.; Kapische, M.; Lahzis, M.; Lakis, A.; Laubitis, J.; Meijers, L.; Muzeneeks, W.; Peebalgs, A.; Preeditis, R.; Pumbo, J.; Ruhbe, W.; Saweljewa, M.; Silinsch, W.; Stigis, A.; Stigis, J.; Tehraubs, E.; Wilumsons, T.

Wiss tas pilnigi skaidri raksturo scho lapu lihdz ar tàs isdeweju-redaktoru K. Tuhteri. Zeresim, ka ar to peetiks un muhsu strahdneeki pee tàs „wairs neskahrsees.

„Leelo strahdneeku draugu“ un „aisstahwi“ A. Benjaminu un Emiliju Elks labi raksturo sekoschais paskaidrojums, kuru Aina Skujeneek eesneegusi „Ds. W.“ Tas skan:

Karalis guhstneezibà.

A. L. romans.

Atstahstijis Seltineeks.

(Turpinajums).

Pulksten s jau bij trihs un tuwojàs rihts. Bijugarà gatwè. Solus sints man preekschà skrehja Ruperts. Wina kuplee mati ween plihwoja wehjà.

— Es biju noguris un smagi elpoju. Winsch atstatijàs uf mani un pameta ar roku. Redsedams, ka newaru winu panahkt, winsch smehjàs par mani.

— Apstahjos, lai atnemtu elpu. Minuti wehlak Ruperts pagreesàs pa labi un issuda man no azim. Man liksàs, ka wiss ir pagalam. Dsila ismisuma pahrnemts atkritu sahlè.

Bet — nahkoschà brihdì jau biju kahjàs, jo meschà atskaneja seeweetes kleedseens.

Sanehmis pehdejàs spehkus, noskrehju ihdz tai weetai, kur winsch nogreesàs sahnsch un nogreesees nosuda. Sche es winu ari pateescham eeraudsiju. Bet — panahkt nebij eespehjams.

Paschlaik winsch zehla semè no sirga kahdu meiteni. Tas broschi ween bij winas kleedseens, ko ès isbsirdu.

Skuše isskatijàs pehz kahda semneeka, waj ari ne wisai turiga sermera meitas. Rokà tai bij kurwitis un wina broschi ween bij zeklà uf tirgu Sendà. Nèraugotees uf winas kleedseeneem, Ruperts to nozehla no winas brangà, staltà sirga. Pret meiteni winsch isturejàs wisai laipni, smehjàs, skuhpstija, dewa naudu, tad uszehla sedlos, nosehdàs uf weenu pusi, kà seeweetes jahj un sahka gaidit uf mani.

Es turpreti gaidiju-uf-winu.

Winsch pateescham ari drihs ween peejahja, bet ne wisai tuwu, tad pazehla roku un jautaja:

— Ko juhs darijat pili?

— Nokarwu trihs juhsu draugus! — es atbildeju.

— Waj teeschàm juhs notikat lihdz zeetumam?

— Ja.

— Un karalis?

— Winu eewainoja Detschards, pirms es paguwu Detschardu noburt. Bet zeru, ka winsch ir dsihws.

— Mulkis! — Ruperts laipni noteiza.

— Es isdariju wehl weenu mulkibu.

— Nu?

— Saudseju juhsu dsihwibu. Es stahweju uf tilta aiz jums ar rewolweri rokà.

— Teeschàm? Tà tad es biju starp diwàm ugunim!

— Nokahpjat no sirga! — es sauzu: — Zihnisimees, kà wihreschi.

— Damas klahtbuhtne? — winsch jautaja, norahdidams uf meiteni: — Tas neeet, juhsu majestate.

Tikko pats apsinadamees, ko daru, es meschonigà nikumà metos winam wirsù.

Azumirkli winsch wilzinajàs. Tad, peewilzis pawadu, sahka gaidit uf mani.

Es sanehmu sirgu pee pawadas un bemu jahtneekam zirteenu. Winsch to atsita un greesa sobinu pret mani.

Es atlehzu atpakal un tad no jauna dewos wirsù, schoreiz eewainoju winu waigà, tad atkal atlehzu atpakal, tà ka winsch nespehja mani sneegt.

Nikums, ar kahdu es winam usbruku, to pahrsteidsa. Zitadi winsch buhtu mani nokarpis.

Smagi elpodams es noskritu uf zeka un sagaidiju wina usbrukumu. Winsch ari bez schaubam talsijàs: dotees man wirsù un tad broschi ween weens no mums, — waj ari pat abi buhtu gahjuschi bojà, bet paschà pehdejà brihdì atskaneja kleedseens un atskatijuschees, mehs gatwes lihkumà eeraudsijàm zilweku sirgà steidsamees uf mums.

Jahtneeks bij mans ustizamais draugs Frizis Tarlenheims.

Ruperts ari winu redseja un saprata, ka winsch ir pasudis, ja paleek.

Winsch aptureja sirgu, nosehdàs pareist sedlos, azumirkli wehl pagaidija, tad noleezàs uf preekschu, atmeta ar roku no peeres kuplos matus, pasmaidija un teiza:

— Uf redseschanos, Rudolf Rasendil!

Un tad, kaut gan no waiga pluhda asinis, pasmaidija un palozijàs pret mani. Palozijàs ari pret meiteni, kura stahweja baiku pahrnemta, nesinadama ko darit; tad pamahja Frizim ar roku, kursch tuwojàs un isschahwa uf winu.

Lode tikko nesasneedsa sawu mehrki, jo atsitàs pret sobinu, kuru Ruperts tureja rokà.

Tad pahrgalwis ussita sirgam un aisauloja pa gatwi.

Es stahweju un noskatijos, kà winsch aisdrahsàs, kà weesulis un, neraugotees uf eewainoto waigu, wehl skani usdseedaja.

Wehl reis winsch atskatijàs, pamahja ar roku un tad nosuda aiz kokeem.

Tà winsch nosuda, bezrunpigs un usmanigs, isweizigs un launs, skaists, jautrs un neuswarets.

(Turpmak wehl.)

Sihkumi.

Lidojums ap semes lodi. San-Franzisko pasaules isstahdes gadijumà, kuru notures 1915. gadà, amerikani nodomajuschi rihkot sazenschanas lidojumu ap semes lodi. Kas noteiktà laikà pirmais buhs aplidojis ap semes lodi, dabùs ismaksatu kà pirmu gôdolgu 200,000 rubl. Otrs labakais lidotajs dabùs 100,000 rubli u. t. t. Lidoschanai janoteek 3 mehneschos jeb 121 deenà. Tà ka wiss tahlums ap semes lodi ir 21,000 angli juhdses, tad lidotajeem janolido katru deenu ap 174 schahdas juhdses jeb ap 240 werstis.

„God. red., luhdsu neleegt Juhsu awises slejâs telpu sekoscham paskaidrojumam.

Leetas apstahkli schahdi:

30. aprilî es eesneedsu „J. S." kant. sawu honorara aprehkinu ar luhgumu, nahkoschâ rihtâ naudu dabut. 1. maijâ Bihskapa kgs teiza, ka rehkins neesot isskatits, pehz kam es greesos pee Benjamina kga ar luhgumu, man naudu lihdz tâs beenas wakaram ismaksat. Benjamina kgs man atbildeja, ka schi jautajuma nokahrtoschana atkarajotees no weikalwescha Bihskapa kga. Nedekas laikâ es it beenas eerados kantorî, bet Bihskapa kgs nekad nebija „pagumis" rehkinu isskatit. 6 maijâ plkst. 12 beenâ es Bihskapa kgam waizaju, waj es tâs beenas wakarâ plkst. 6 naudu wareschu dabut, peebraudebama pretejâ gadijumâ to peedsiht teesas zeklâ. Bihskapa kgs atbildeja: „Nepuhlatees aizahkt, to naudu juhs nedabusseet." Nedeku wehlak es peeprasiju pa telefonu, waj es naudu waru saņemt, bet dabuju atbildi, ka Bihskapa kungs „uz tahdeem jautajumeem nemaz neatbild".

No 11. meerteesneschu issuhtitâs pawehstis J. Benjamina kgam un E. Elks kundzei „J. S." redakcijâ un drukatawas „Darbs" kantorî, Parka eelâ Nr. 3, naw peenemtas.

Ihsi un skaidri. Ko peebilst sche leeki, pati leeta koti labi raksturo schîs mehslu lapas isdeweju un wina „draudzeni". Tee ir strahdneeku ismantotaji, bet ne aisstahwji. Wineem lihdz ar winu lapu tapat, kâ Tuhteram naw neka kopeja ar strahdneeku aisstahweschanu un tapehz tee isslehdzami no latweeschu sabeedribas, bet „Jaunakàm Sinam" lihdz ar „Jauno Deenu" dodama „atstawoka". Pehdejâ jau ari to drihz ween darischot. Esot koti noguruši pa karsto laiku. Maz esot mu'kischu, kas winu lasitu, bet maises tehweem padominsch isihzis. Tapehz eeschot pakal „Jaunajam Zekam". Zerešim, ka ari „Jaunakàs Sinas" kurpat aisskuhkos un muhsu strahdneeki atswabinasees no scheem ismantotajeem, kuri iseet tikai uz winu graschu eerauschanu. —np—

Laikrakstu apskats.

Nahkoschee besdeewibas fanatiki. Rujenê mahzitajs lizis mahzibneekeem lasit Jauno Deribu, kâ ari prasijis tizibas mahzibas. Daschi no wineem, kuri beiguschi widus skolu, ieeguschees to darit, par ko mahzitajs Behra kgs tos iedzees peenemt pee deewgalda. „Leelâ Mehslu Kule" par to ar preeku sino — sak, ir tatschu gadijuschees pahris saku senku, kuri sagahnijuschees ar manàm nekihtribam. Warbuht, ka wini ees wehl tahlak un no teem isnahks ihsti Saschas Schegulewi un leelô wadoni pakkausigi rokas puischi. Bet lai scho behrnu wezaki nepeemirst, ka wisi „Jaunàs Deenas Lapas" „waroni" beidz sawu karjeru aiz restem, Sibirijâ un pat pee karatawam.

Pret latweeschu weenprahtibu usstahjas „Jaunâ Deenas Lapa" sawâ 157. num. Tagad gribot apweenotees wisi Rigas latweeschu pilsoniskee elementi un ismest no sawa widus wisus atkritumus — sozialistus. Tas scho lapu breesmigi sahpina. Wisu sawu muhschu wina tizigi strahdajusi pee latweeschu saldischanas un — tagad tee gribot no winas atkratitees un apweenotees. Lihdz schim winai bij isdewees peedabut weenu, otru weenteesiti, kursch, gribedams eeguht „progresista" tituli, bij pabalstijis winu winas negehl gajâ darbâ, bet — nu draudot winai breesmas — neweens daudz maz prahtigs zilweks negribot winai klausit. Nahkoschâs Rigas pilsehtas domes wehleschanâs latweeschu pilsoni eeschot kopâ. Ja, zil paredsams, tad tos notiks. „J. D Lapas" nekreetnâ jauzejas loma drihz ween buhs isspehleta un wina warès eet dusâ turp, no kureenes nahkusi winas preekschteze un mahte „Deenas Lapa".

Eekschseme

Wini „atpuhschas".

Walsts domes lozekli patlaban ir atpuhtâ. „Atpuhschas" ari sozialistu domneeki no leelajeem skandaleem domê, tikai schi atpuhta ir zitada: wini brauklâ apkahrt un rihko mihlinus, dsen agitaziju, ritzba strohdneekus uz nemeereem, bet polizijai, kâ „Sem." peesihmê, atleek tikai nostatitees, jo — walsts domneeki ir neaisskarami. Awise ar scho neaisskaramibu, kura pati aisskar likumigu kahrtibu, meeru un pilsonu droschibu, ir koti nemeerâ un prasa, lai schi neaisskaramiba tiktu pamatinota tâ, ka ta neaisstahrtu godigu pawalstneeku droschibu.

7 nahwes sodi.

Schitomiras kara teesa schinis deenâs nobeigusi isteesat prahwu pret 11 arestanteem, kur, kâ sinams, tika nogalinati 2 zeetuma usraugi. Septini apwainotee noteesati uz nahwi. Pee tschetreem nolemts luhgt, lai nahwes sods teem tiktu pahrwehrsts katorgâ. Tschetri attaisnoti.

Peterburga. Latweeschu Beedriba Sw. Peterburgâ (Fersma eelâ, paschas namâ, Nr. 3. Telefons 198—21) sarihko swehtdeen, 20. julijâ 1914. gadâ, Beedribas telpâs 51. teatra israhdi. Beedribas akteeru pulzinsch uzwedis Blumentala un Kadelburga joku lugu 3 zehleenos: „Nelaimes putnis". Pee israhdes peedalas: Martina Halerstedta lomâ Oswalds Glasneeks, Hildegardes — Luzija Lapiņ, Woldemara Knauera — Karlis Witenbergs, Matildes — Marta Piro, Martas — Anze Pupa, Tobijas Kraka — Ernests Kalejs, Boris Meneško — Andreews Tals, Lindmilera — Richards Luhsis un Emmas — Rozalija Sarin. — Sahkums pulksten 8½ wakarâ. Pehz israhdes sawecsigs wakars ar deju un rotalam lihdz pulksten 3 naktî. — Biletes no 50 kap. lihdz 2 rbl. war dabut Beedribâ, kâ ari pasuhtit pa telefonu Nr. 198-21. — Nahkoschis israhdījums swehtdeen, 3. augustâ 1914. gadâ.

Baltija

Pirmâ weetejo lopu isstahde Kursemê.

No Wilzes raksta „Dz. W.": Uz schejeeni atbrauza 1. julijâ komisija no Latweeschu L. Ekonomiskâs Sabeedribas Lopkopibas sekzijas, usnemt lopus zilsgrahmatâ. Wilzê pastahw 2 lopu pahrraugu sabeedribas, no kurâm weena jau darbojâs 4 gadi ar koti labâm sekmem, iskopdama weetejos lopus. Weetejos lopus scheit atronam koti leelâ draudzumâ, labi uskoptus un ar labâm raschanas. Ari eebsimtibas spehja scheem lopeem ir koti laba tiklab ekterjerâ, kâ raschas sinâ. Wilzes 1. pahrraugu sabeedriba eesneedsa gubernas waldei patstahwigus statutus, lai waretu plaschaki rihkotees. 4. julijâ schejeenes Strunku mahjas pahrraugu sabeedribas beedri sapulzejâs, pahrspreest L. L Ekonomiskâs Sabeedribas Lopkopibas sekzijas preekschlikumu, sarihkot schowasar weetejo lopu apskatu. Sapulze luhkoja zauri pahrraugu sabeedribas gaba pahrskatus par 4 gadeem, no kureem bija redsams, ka scheit weetejer lopi pahrspehj ahrsemes krustojumus, isdodami wairak un treknaku peenu. Tambehl ari nolehma, sarihkot 3. augustâ weetejo lopu apskatu, uz kuru jau peteizàs beedri ar 76 lopeem. Ari sagaidama peeteikschanâs no 2. Wilzes, Elejas, Meschamuischas, Uhsinu un Platones pahrraugu sabeedribam, kurâs sabeedribâs ne mazak buhs weetejo. Tâ tad sagaidama jo kupla weetejo lopu isstahde, kura buhs pirmâ weetejo lopu isstahde Kursemê. Tâ ka Wilzes pahrraugu sabeedribai wehl naw statut apstiprinati, tad nolehma luhgt L. Lauksch. Ekonomisko Sabeedribu, sarihkot mineto isstahdi, jo schîs sabeedribas ari darbojas sem L. L. E. Sabeedribas wirskontroles. Bez tam sarihkos 30. augustâ — isstahdes beenâ — sazenschanos gowju slaukschanâ, pee kam isdalis wairakas godalgas un nauda sumas.

Weetalwa. Weetalwas Lopkopibas Pahrraudzibas Sabeedriba sarihko swehtdeen, 20. julijâ, preekschlasijumu par lopbaribas audzeschanu un semes apstrahdaschanu rudenî. Lasis Plawinu rajona agronoms A. Kalninsch.

Laudonâ uz leelzela 1. julija wakarâ ap pulksten 11 diwi wihreeschi usbrukuschi kahdam Jakowam Sinakowam un nolaupijuschi maku ar 25 rbl. Par wainigajeem apzeetinati Gorezkas aprinka, Gorezkas pagasta Nikolajs Jefimows un Lukschischanskas aprinka, Deminskas pagasta Wladimirs Suchaweika. p.

Laudonas - Odzeenas Sinfonu mahjas Prauleenes pagasta Pauline L. nostehpusi sawu jaunpeedzimuscho behrninu Lasdonas pareistizigo kapsehtâ, kur tas israkts un nodots medizinisskai ismekleschanai, jo mahjas eedzihwotaji domâ, ka wina noschnaugusi behrninu. p.

Wadakste. Pee weetejâs skolas schinis deenâs islaboja aku. Strahdneeki, darbus beiguschi, aisgahja uz upi nomazgatees. Pawisam bij gahjuschi trihs strahdneeki, bet atpakal atnahza tikai diwi. Pahrejee sahka jautat, kur weens palizis, bet abi beedri atteiza, ka tas taisam pahrgahjis uz mahjam. Otrâ deenâ truhkstoschâ strahdneeka lihkis parahdijàs uhdens wirsû. Bij koti jabrihnas, ka abi beedri naw redzejuschi, trescho nostihkstam. Tagad schinî leetâ ussahkta ismekleschana. —u—

Brinki. Schuhpibas sludinataji. Komehr z tur apkaro schuhpibu, pee mums to grib atklahti sludinât lihdz ar zitâm sarkano huligaņu idejam, proti, muhsu Bibliotekas Beedriba sarihko 20. julijâ „pasihstamâ" L. Andrejewa isrades lugu „Muhsu muhscha deenas", kurâ teek zildinata netikliba un schuhpiba. Beedribas selli ar sarkanâm lehwerem

---

J. Jankawa

Schihdu waras zenteeni un sozialisms.

(Turpinajums.)

Ar sawu schkiru teoriju, Markis ir areeschu tautu darba schkiras tikai apwainojis, iskehmodams un pasminadams winu psichologiju. Winsch ir eedomajees darba schkiram tâs semâs juhtas un kaistibas, kahdas parahdijàs pee gheto eemihnneekeem. Winsch uslizis areeschu tautu strahdneekeem par winu „wehsturisko usdewumu" to mehrki, kuru judaisms sweem pascha spehkeem ween naw warejis sasneegt: areeschu kulturas samaitaschanu un satreekschanu. Markis ir mehginajis uslikt strahdneeku schkirai par usdewumu — sawas tautas nodewibu, mahzidams, ka strahdneekeem neesot tehwijas. Redsam, kahdâ semiskamâ sozialisms wed strahdneeku schkiru, kurai winsch leekas buht tahds draugs un aisstahwis.

Ne strahdneeku labâ darbojas sozialisms, bet schihdu bagatneeku labâ. Tadehl schihdu bagatneeki winu ari pabalsta tik dewigi, samehrâ ar to, zik kopuligi wini ir kâ dewigi wispaderigeem sabeedriskeem mehrkeem. Sozialistus pabalstdami, schihdu bagatneeki war justees droschi, ka gruhtâ brihdî, ja strahdneeki teescham sazeltos rewoluzijâ, sozialisti greesis wisu winu niknumu tikai pret kristigajeem bagatneekeem, bet schihdi paliks sweiki.

Ka sozialisms ir tikai lihdzeklis, ar ko zitas tautas skaldit, to atsinuschi wisi, kuri sozialisma tendenzês daudz maz pamatigak eedzilinajuschees. Leelais kreewu rakstneeks Dostojewskis, kursch domaja par sadzihwes jautajumeem ar dzilas eespeeschanâs spehku, ir rakstijis 1880. gadâ schahdus praweetiskus wahrdus: „Schihds ar sawu banku tagad walda un noteiz wisu: tiklab Eiropas walsts, kâ apgaismibu un ziwilisaziju, kâ sozialismu, — un it sewischki sozialismu; jo taisni ar sawu sozialismu schihds israus ar wisam saknem kristigo tizibu un ispostis winas ziwilisaziju. Un kad paliks tikai nekahrtiba (anarkija), — tad schihds stahsees preekschgalâ, lai wisu noteiktu. Jo zitâm tautam sawu sozialismu sludinabams, schihds buhs palizis sawâ tautâ wienots. Un kad isnihks Eiropas tautu bagatibas, schihdu banka buhs palikusi wesela, neaistikta" (Достоевскій. Собраніе Сочиненій Томъ I. СПБ. 1883. 358. l. p.).

Demokratiska wehrdziba sem Rotschildu selta pahtagas, tâ pateesibâ sauz to „nahkotnes walsti", uz kahdu sozialisms wed strahdneekus. Sozialisti mahza strahdneekeem, lai tee nezenschotees pazeltees lauka no sawas schkiras, t. i. tapt par patstahwigeem wihreem; tahda atswabinaschanâs pa weenam esot „birgelska". Wajagot palikt wiseem kopâ un gaidit uz strahdneeku schkiras kopeju un weenlihdzigu pazelschanos. Bet ka aiz schahdas mahzibas slehpjas schihdu pirksts, to sapratis katrs, kas eewehros, ka tak paschâ laikâ sozialisti sludina kapitala konzentreschanos (sakoposchanos) daschu nedaudzu ihpaschneeku rokâs. Teescham, ja wisi strahdneeki paliktu weenadi un katrs par semi nespehjigs, kâ weena leela peleka masa; un ja wisas bagatibas pahreetu nedaudzu Rotschildu rokâs, kureem tad peederetu ari noteikschana par walsti ar wiseem winas sozialistiskeem ministreem, — tad schihdu leelo montrauschu (plutokratu) waldiba areeschu tautâs buhtu nodibinata un sozialisms sawu usdewumu buhtu ispildijis.

Waj ir tizams, ka tahda schihdu bagatneeku waldiba nodibinasees? Un waj domajams, ka ta waretu ilgi pastahwet? Tee ir nahkotnes jautajumi, uz kureem droschu atbildi dot naw eespejams. Wnos wiss atkarajas no ta, kahdu pretestibu stahdìs areeschu tautas schihdu zenteeneem. Jausswer tikai weena leeta: no schihdeem draudoschâs breesmas neder par semu wehrtet un apmeerinatees domâs, ka gan jau wiss buhs labi. Ja areeschu tautâs eeweestos schahda kuhtra meera sajuhta, un ja schihdi joprojam turpinatu sawus waras zenteenus ar lihdzschinejo neatlaidibu, tad kahdâ jaukâ deenâ areeschu tautas satruhktos ween, atrasdamâs sem schihdu waras.

Frantschu antroposoziologs Delapusche, kursch schai jautajumâ pamatigi eedzilinajees, nahk pee slehdzeena, ka wismaz Franzijâ schihdu wirswaldibas nodibinaschanâs jau kluwusi neizbehgama. Par Angliju un par seemeku semem Delapuschs domâ, ka tur gluschi tik leelas breesmas no schihdeem nedraudot, wismaz tik ilgi, kamehr schais semês wisas dzihwes wadibu paleek, tâpat kâ lihdz schim, tihraki areeschu rahsas elementi. Tikai winsch aizrahda, ka leeluka schkiru zihnas aizihstiba ari schais tautâs war tagadejo swehtigo lihdzsswaru grozit uz kauno pusi. Bet ja ari schihdu wara nodibinatos, domâ Delapuschs, — wina tomehr nespehtu turetees nezik ilgi un eetu bojâ asinainâs rewoluzijâs. „Schihds pehz sawas dabas nemaz naw raschigam darbam spejigs. Winsch ir rebinieks, spekulants, bet winsch naw strahdneeks, naw semkopis. Prasdams weikli peewahkt swescha darba augkus, schihds war usturetees tikai tad, ja sem wina stahw skaita sinâ daudz leelaki lauschu bari, kuri sehtu, plautu, austu un uzseltu wisu, kas schihdam wajadzigs" (Vacher de Lapouge. L'Argen, son rôle social. 470—471. l. p.). Schim darba schkiram klahtos koti gruhti sem schihdu wirswaldibas. Schihdu sozialisma wara pahr darba tautu, wismaz to laiku, kamehr ta darbotos pilnâ spehkâ, buhtu breesmiga un asinaina. „Man leekas", saka Delapuschs, „ka schihdu waldiba nebuhs nemaz weeglak panesama, kâ sawâ laikâ kartageeschu waldiba. Asinis jau galu galâ tâs paschas, ari psichologija ta pate. Mehs pahrak beeschi redzam wehrdzisku-padewigo un ispapigo schihdu, kursch laut to luhdzas; mehs peemirstam augstprahtigo schihdu, kursch pawehl . . . Pateesibâ, schihdi ir stipri atreebigi; tikai schimbrihscham wini wehl stipri baidas no schandarma un teesneschu.

(Turpmak wehl.)

palaklès tad atspuhreschees raus waká: „Jel eedser, jel pildi, draugs, smagajo kausu“. Pehz israhdes, protams, mehginàs lugâ isteiktàs gudribas isweet praksê. Bet — zeresim, ka starp brinkeneeschem nebuhs daudz tahdu, kas ees skatitees minetàs lugas nejehdsibàs un mulkibàs. Ari pati beedriba atradusi maju peetrischanu, tà ka winas „tawarischtschus“ war pee pirksteem saskaitit. —neetis.

Leepaja. Weetejais mahz. Saudera kgs scheit sarihkoja no 3.—9. julijam eelschmisijas swehtkus. Te wareja rebset tàs slahpes pehz pateesa Deewa wahrda, kas walda muhsu tautâ. Swehtkos peedalijàs kà runataji: mahz. Grinbergs no Wentspils, mahz. Belbans no Leel-Auzes un mahz. Sanders, students Wilzinsch no Leipzigas, misionari Lapinsch un Kamols no Peterburgas, diakons Dombrowskis no Wez-Auzes, jaunekku beedribu sekretars Wihtolinsch un misionars Leepa. Deewkalposchanas un sapulzes notureja 1—3 reis deenâ. Neskatotees uz to, ka deewkalposchanas un sapulzes notureja pa leelakai daksai darbdeenas wakaros, tad tomehr leelais Leepajas deemnams bija katru reisi pahrpildits un sapulzes Misiones beedribas sahkê apmekleja ikreises ne masak par 1500 personam. — Swehtdeen, 6. julijâ, bija uz weetejeem kapeem kapsehtas swehtki, kuros peedalijàs no mineteem kungeem 8 runataji. Schos kapu swehtkus apmeklejuschas kahdas 20,000 personas. Bez schaubam schee swehtki ir nesuschi daudz swehtibas Leepajas draudzê. Par to leezinnja ari daudzàs runas, kas tika turetas no draudzes lozekleem, wihreescheem un seeweescheem pehdejâ atwadischanàs wakarâ. D.

Ahrsemes.

Austro-Ungarijas un Serbijas kara spehki. Austro-Ungarijas stahwoschâ armija meera laikâ ir **406,390 wihru.** To pulkâ ap 30,000 wirsneeku. Pehz mobilisescha nas armija sastahw no 780,000 kahjneekeem, 52,000 jahtneekeem un 2,100 leelgabaleem.

Serbijas armija meera laikâ ir 40,000 un pehz mobilisescha nas 150,000 wihru ar 556 leelgabaleem. Militschu serbeem ir ap 150,000.

Tik leelais jautajums, waj Serbijai isdosees isdarit mobilisaziju pilnâ mehrâ. Austreeschu kara spehka ahtrâ eelauschanàs weegli war apturet pusi waj wairak no mobilisescha nas. Un tas pats sakams atteezibâ uz militscheem.

Franischu armijas stahwokli wehl aisween nebeidz pahrrunât ahrsemju laikraksti. Gan Wiwiani apgalwoja, ka Franzija nokaweto panahkschot semes apsardsibas leetâ, un ka nemaz tik launi neesot, kà apgalwojot. Tagad „Berliner Tageblatt“ raksta, ka Franzijas kara ministrs welti meerinot sewi ar domam, ka wehl wareschot panahkt Wahziju apbrunoschanàs sinâ. Ari paschu franischu laikraksti sneedz wisai behdigas sinas par Franzijas armiju un tàs apgahdaschanu.

Anglija. Angliijas pirmais eskadrai, kura atrodas Portlenda, dota pawehleneisklihst. Wissi atwalinajumi pahrtraukti. Otràs eskadras kugi ari paleek Anglijas ostàs.

Riga.

Iszelotaju eewehribai. Eekschleetu ministrija issino, ka Kanadas generalgubernators isdewis pawehli, pehz kuras noteikti aisleegts peelaist Britanijas Kolumbijâ eezelotajus lihdz septembrim ais tur iswehrtuschàs saimneezibas krihses. Scho pawehli ispildot uz zeeschako. Ezelotaju stahwoklis jo behdigs wehl ais tam, ka pehz schahdas pawehles uz wispahreju emigrantu likumu pamata, wini naw peelaischami wisàs Seemeku-Amerikas Sabeedrotàs Walstis kà personas, kuràm aisleegts apmestees Kanadâ. Eezelotajeem no Kreewijas, kuri waj nesinajuschi mineto pawehli, waj neeewehrojuschi to, jau bijis jazelo atpakal ar leeleem saudejumeem un tapehz ministrija brihdina no iszelschanas uz Kanadu un wispahr uz Seemeku-Amerikas Sabeedrotàm Walstim. p.

Pinku muischas meschâ, kas ir Rigas pilsehtas ihpaschums, kà sawâ laikâ sinots, scha gada 5. maijâ ap plkst. 5 rihtâ meschsargam Fimberam bija sadursme ar neatlauteem medineekeem. Aisskrejdsees meschâ pa schahweeneem, Fimbers eeraudsijis 2 medineekus nokopjam koschauta stirnu. Pamanijuschi meschsargu, abi medineeki behguschi un weens no teem winam schahwis, schahwis ari winsch medineekeem, bet neweens netizis eewainots. Tagad par scheem medineekeem issinati Slokas maspilsonis, 26 gadus wezais Karlis Krastinsch un Ansis Leepinsch un pirmejais nobots teesai par slepkawibas mehginajumu pret meschsargu Fimberi. p.

Nahwe aiz nebehdibas. 49 gadus wezais wesumu waschonis Ertschjahnis Treimanis Peterburgas schosejâ Nr. 129 nokritis pag. sestdeen no sawa wesuma un gruhti sadausijees, bet to neeewehrojis un negahjis pee ahrsta. Otrâ deenâ winsch jutees tik slims, ka wakarâ aiswests uz pilsehtas slimnizu, kur drihsi nomiris. p.

Paschnahwibas mehginajums. Schujmaschinu firmas „Singer“ agents, 36 gadus wezais Karlis Dseebatajs no Gertrudes eelas Nr. 113 eegahjis 14. julijâ Daugawpils eelâ kahdâ pirti un eedsehris seepjakmena atschkaidijumu. Winu bez samanas aisweda uz slimnizu un uz isjahrsteschanu maz zeribas. Eemesls nesinams. p.

Relaimes gadijums. Brigera seepju fabrikâ eewainota kreisà roka 22 gadus wezajai strahdneezei Almai Kupen no Gertrudes eelas Nr. 131.

Koku pludinaschana waj gluschi noweeschas. Pagahjuschâ nedelâ nopludinati tikai 42 plosti, bet pawisam schogad lihdz 13. julijam tikai 12,024 plosti. p.

Malka maksâ Karka tirgû: behrsa 7'×7'×21' mehrâ 950—1000 kap., bet 7'×7'×28' mehrâ behrsa 1425—1500, elkschnu 1300—1375, preeschu 1300—1400 egku 1250—1300 un apschu 900—1000 k.; pee zentralàs pretschu stazijas: behrsa 1450—1550 k., elkschnu 1350—1400, preeschu 1350—1400, egku 1250—1300 un apschu 1000—1100 kap. ass; pee sikku brahka Andrejasalâ: behrsa 1400—1500, elkschnu 1300—1375, preeschu 1300—1400, egku 1200—1300 un apschu 1000—1050 kap. un AB bambi: behrsa 1450—1550, elkschnu 1300—1375, preeschu 1350—1400 un egku 1100—1300 kap. ass, bet nomalu malka 7'×7'×24' mehrâ 700—7500 kap. ass. p.

Galas zenas drusku krituschàs. Maksâ: leellopu gala 280—600, teku 400—720, aitu 400—560, zuhku 680—800 un siwenu 840—920 kap. puds swaiga, bet schahweta: zuhku preekschgabali 700—1000, saki 840—950 un pakalgabali 1050—1200 kap., bet eekschgubernu 1000—1100, aitu 400—600, zuhku tauki 1000—1200 un leellopu tauki 700—850 kap. puds. p.

Siwju tirgus waj nepeedsihwoti tukschs. Dsihwu un swaigu siwju daschu deenu naw waj nemaz un, kad ir, bez kahdas isskehles. Ari schahweta siwju maz un wispahri zenas augstas. p.

Dahrsa un saknaugi maksâ: pehrnee kartupeki 200—300 un jaunee 250—600 kap. puds. Zitu saknaugu loti maz. p.

Jelgawa.

Jelgawas Latweeschu Amatneezibas Beedriba pag. swehtdeen pilnâ sapulzê isschkihra jautajumu par Obsteina tirdsneezibas skolas pirkschanu. Bij wairak balsis pret scho projektu, jo beedribai wajadsetu zenstees wispirms tikt pee amatneezibas skolas. Bez tam bij baschas, waj beedribai netruhks lihdzeku tirdsneezibas skolas ustureschanai. Tomehr nolehma pirkt mineto skolu par 4500 r. ar wisu inwentaru. Zer, ka skola dabùs krona pabalstu, kahds esot apsolits. Tahdu pabalstu wajadsetu lihdz 3500 r. gadâ, tikai tad eespehjams skolu ustureet, istruhkumu ari wehl tad peemaksajot no beedribas. Tà ar scho mahzibas gadu schi skola skaitisees par Jelgawas Latw. Amatn. Beedribas ihpaschumu. Beedru peenahkums buhs gahdat, lai skolenu skaits pazelas. Skolas teeschai wadibai saimneezisKâ sinâ eewehleja uz 4 gadeem skolas kuratoriju: par kuratorijas preekschneeku Dr. Buschu, par kuratorijas lozekleem: skolotaju Tranu, lihdzredaktoru Jahni Straumi-Waidelaiti, eerehdni Fr. Kringeli, skolotaju Swini un nambari Schtubi.

Pehz tam usdewa waldei greestees pee ministrijas ar luhgumu, waj waldibas nodomato projektu par amatneezibas skolas dibinaschanu Jelgawâ nemaretu tà ismest, ka schim noluhkam waldibas budschetâ sihmetàs summas atwehleiu kà pabalstu Jelgawas Latw. Amatn. Beedribai, kurai ir grunts gabals preeksch zelamàs amatneezibas skolas un kura jau spehrusi solus schahdas skolas dibinaschanai.

Taisni schim otram nolehmumam peeschkirama wisleelakà nosihme, jo amatneezibas skolas wajadsiba, kà „T.“ domà, Jelgawâ jau sen sahpigi sajusta. Un ja minetai beedribai palaimesees tà eeguht waldibas eewehribu, tad ta buhs kalpojusi saweem teescheem usdewumeem un mehrkeem, kà ari weetejam wajadsibam.

Nomira Jelgawas slimnizâ Rahtslauku masmahjinas ihpaschneeks B., kursch pagahjuschâ nedelâ no seena wesuma krisdams bij sadausijees. S.—

Uhdens Leelupê pehdejàs deenàs drusziu zehlees. Tas notizis zaur leetu, kursch apzeemojis Jelgawu un tàs apkahrtni. —s—

Tate Rubins M. tesâ. Schis tate, buhdams drusziu skurbuli, eegahjis Marijas eelâ kahdâ „sinamâ“ nama papreezatees, bet — tureenes „skaistules“ tati peepehruschas un issweduschas uz eelas, kur tad tas neganti kleedsis: „Oi gewalt! Oi gewalt!“ Nabaga „ebreju kungu“ polizija noweduse eezirkni un sauks wehl pee atbildibas par meera trauzeschanu.

Paklihdis putnu funis (kuze) sakerts uz bjelsszeta pee Jelgawas un nobots pilsehtas policijâ, kur wina ihpaschneeks to war sanemt.

Jelgawas apgabala teesa 7. julijâ isteesaja sekoschas apsuhdsibas: 1) Pret Gaiku pagasta 19 gadus wezo Otto Lapsinu schahdâ leetâ: Pagahjuschâ gada 23. julijâ Jelgawâ Katei Kehnin ejot pa eelu peestrehja daschi sehni un weens no teem tai israhwa no rokam mazinu ar apmehram 4 rbl. 50 kap. un aisbehdsa. Kad wehlak weenu no teem, Gaiduli, aisweda uz policiju, zitu darischanu dehl, tas usdewa sawus zitus beedrus, Ambultu, Meleschkewitschu un Lapsinu. Naudu tee sawâ starpâ isdalijuschees. Eewehrojot noseedsneeku masgadibu, ahrsts tos ismekleja un atsina, ka ar sapratibu rihkojees tikai Lapsinsch, kas ari jau diwi reises par sahdsibam sodits. Tà tad pret ziteem isbeidsa apsuhdsibu, bet Lapsinam peespreeda 1 gadu zeetuma, kursch sods dsehsts ar teesas spreedumu no sch. g. 29. maja, kad tam peespreeda 8 gadus zeetuma (par usbrukschanu laupischanas noluhkâ grahmatu weikalneekam Schablowskam).

2) Pret Behrsmuischas pagasta 21 g. w. Jahni Weidelinu, kas 12. aprilî sch. g. Jelgawâ eelawijees Greetas Sihles dsihwokli un Dahrtai Seedin nosadsis 1 rbl. 20 kap. Satizis Dahrtu Seedin pee durwim, tas tai eesitis pa kruhtim un aisbehdsis. Pee teesas tas paskaidroja, ka neatminot, waj Seedinai sitis, bet naudu gan esot sadsis. Winam peespreeda wisu teesibu saudeschanu un 3 gadi arestantu nobalâ, eeskaitot preekschsmekleschanâ pawaditos 2 mehneschus.

3) Pret Jekabmeesta peederigo 22 gadus wezo Sawinu Kalmaschnikowu un Schagares pag. 27. g. w. Aleksandru Miklaschus, kuri kopâ ar Konstantinu Lindi 10. martâ sch. g. Jelgawâ Marijas eelâ kahdâ trakteerî dsehruschi un wehlak ar nasi Lindem usbrukuschi un to wehderâ gruhti eewainojuschi. Cenaida starp wineem naw bijis un tee eewainoto tuhdal nogahdajuschi uz slimnizu. Kalmaschnikowam peespreeda wisu teesibu saudeschanu un 10 mehn. zeetumâ, eeskaitot jau nosehdetos 3 mehneschus. Miklaschu attaisnoja. B.

Telegramas.

16. (29) julijâ.

Karsch peteikts.

Austrija tomehr naw apmeerinajusès ar Serbijas atbildi un ofiziali peteikusi karu.

Peterburgâ schi sina isplatijusès loti ahtri un tuhlin notikuschas leeliskas demonstrazijas.

Tahda pati sina peenahkusi ari no Rijewas.

Orsowas tuwumâ uz Donawas austreeschi apzeetinajuschi 2 serbu pasasheeru twaikonus un uz teem uswilkuschi Austrijas slagas.

Ahrsemju laikraksstu atsauksmes Austro-Ungarijas un Serbijas leetâ.

Wisas angliu awises issakas par meera ustureschanu. Austrija wehl neesot spehrusi tahdus solus, kuri nebuhtu labojami. Meers atrodotees Austrijas, Wahzijas un Kreewijas rokàs.

Greja preekschlikums par widutajibu starp Austriju un Serbiju Berlinê sanemts ar atsinu. Tomehr awises neparedz, ka tam buhs panahkumi, jo Wahzija turas pee usskateem, ka winas kaimineenei Austrijai ir teesiba nokahrtot ar Serbiju sawas leetas bez zitu eemaisischanàs.

„Standard“ sino, ka austreeschu kara spehks schobeen pahrees pahr robeschu.

Serbija pulzê kara spehku

Smederewas tuwumâ pee Donawas, kà to no Semlinas sino.

Italija

pasinojusi, kas gadijumâ, ja noteek apbrunota sadursme starp Austriju un Serbiju, wina eewehros draudsigas walsts atteezibas.

Peterburga. Stahjàs pee darba wehl 20,000 strahdneeki. Nekahrtibas nenoteek.

Maskawa. Notika leeliskas demonstrazijas, kuràs peedalijàs pahri par 10,000 zilweku. Dseedaja walsts himnu un sauza: „Lai dsihwo Serbija!“

Leepaja. Ostâ streiks isbeigts.

Dortmunda. Mengedâ raktuwês izeehlàs ugunsgrehks. Iswilkti slihki.

Wihne. Isslubinata Serbijas atbilde lihdz ar Austrijas waldibas peesihmi, kurâ ta issakas, ka naw meerâ ar atbildi.

Parise. Schurnalista Kalmeta slepkawa Henrite Kaijo attaisnota, kà tas jau bij paredsams, jo tapa wiss darits, lai tas notiktu.

Durazzo. Prinzis lihdz ar laulatu draudzeni aisbrauza uz Walonu, kur tapa wisai wehsi usnemti, pehz kam atgreesàs atpakal Durazzâ.

— Pilsehta gandrihz pilnigi tukscha no eemihtneekeem.

Atbildigais redaktors: R. Purinsch.

Isdeweja: Sabeedriba „Latweeschu Awises“.

Neirastenija

un **nerwu slimibas, dsimuma bezspēhzība, neiralgija, mugurkaula dilonis, treeka, sirdsslimibas, wezuma bezspēhzība, pahrpuhleschanās un nelabs meesas sula** ar labeem panahkumeem ārstēsami ar **Poehla Spermina**, par ko teeszina nekaitamos atsaukšmes literaturā no daudz slawenako ārstu nowehrojumeem wisā pasaulē.

Poehla Spermins ir weenīgi ihsts, wispahri ismehginats spermins; tadēhl majadsigs peegreest wehribu nosaukumam **„Spermin-Poehl“** un atteiktees no wiltojumeem — schkidrumeem dzeedseru sehklu ekstrakteem, kā no nekam derigeem pakaldarinajumeem ne sastahwa ne cespaida sinā teem naw nekas kopigs ar **Poehla Sperminu** un beeschi satura weselibai kaitigas weelas.

Kas wehlas teem isfuhta par welti grahmatiņu „Цѣлебное дѣйствіе Спермина“ teem ļoti interesejas par wisu organoterapiju, isfuhta par 4 septinkapeiku markam tikko isnahku scho grahmatu „Цѣлительныя силы организма.“

Poehla Spermins dabūjams wisur. № 3 (49)

Professor Dr. Poehl & Dēli St. Peterburga.
Keisariska Pilsgalma Piegādātaji.

Jelgawas Kommerzbankas kantori

Jelgawā, Katoļu eelā 44, 18. augustā 1914. g., plkst. 2 pehz pusdeenas. Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas krahschanas un aisdoschanas Sabeedriba

pahrdas wairakſolischana

pret tuhliņ samaksu **2 obligazijas**, weenu par 1600 rbl. un otru par 2000 rbl. ar 6% augļu katru, ingrosetas uz Jelgawes nekust. ihpasch. 1. hip. eez. sem krep. № 166, korobetas 1. septembri 1905. g. sem №№ 816 un 817. Solischana sahkses no 3200 r. ar 7½% un ziteem no 1912. g. 13. sept. lihdz pahrdoschanas deenai usteejuscheem Sabeedribas prasijumeem. (525b)

Dauds daudz tschakli eet un skreen,
Teem meera naw ne zaktī;
Teem ihsi paeet katra deen'
Tee dsihwē rit uz takti...
Kurp wini steidsas ta arween?
Kas wineem galwās tā nu leen?
Tur mums tik janosten:
Kur ween tik dsīkāt eeskatees,
Tew preeksch stahdas tas,
Kas sen jau zitur isbeidsees,
Pee mums patlaban eewadās
Par peemehru es peewedu,
Kas labakais ir tatschu,
Ko radīs tagadīn tas ween,
Kas dabūs netīz klatschu.
Daudz skaistās modes nahzas mums
Pahr aufu galeem sadsirdet,
Bet walkā isceetot, tas Jums
Tik Parisē un Wihnē ar
Bij tuhlit laikā isdarams.
Par schito leetu, luhk,
Brandis reisi nikni eeskaļas,
Basaru sem atwehrdams.
Kur drehbes stipras, labas bod,
Un modes jaunakas tik rod.
Kas kaites gan nu mums,
Ja schahds ir eegūwums!?
Kas gan schos preekus wēr mums leegt
Pee wina eepirktees un tam par slawu kleegt?

„Rigas Basaru“,

Jelgawā, Katoļu eelā Nr. 12, Katrinas eelas stuhri.

Apawu isgatāw, darbniza un pahrdotawa

K. Ginter,

Jelgawā, Lehjeju eelā 2,

peedāhwā no krahj. **wis. kungu, dahmu** un **bērnu sahbakus**, pascha darbniza isgatāw., pehz jaun. paraugeem. Bez tam peedahwaju **uhdens sahbakus, no sewischķi isturiga uhdeni zauri nelaidoscha materiala.** Apstelleumi un islabojumi **teek wisādrihsākā laikā pagatawoti.**

Par isturigu un glihtu darbu galwoju

Lehtas zenas! Lehtas zenas!

NB. **Mahzekļi** tiek pieņemti.

R. Steinberga pulkstenu magasina

Jelgawā, Leelajā eelā Nr. 34,

peedāhwā savu krahjumu (159)

dahmu un kungu labatos pulkst.,

sudraba, tehranda un nikeļa wahkos, kā ari **seenas, modinatājus** un **regulatora pulkstenus par mehrenām zenām.**

Islabojum. isdara uz galwosch.

J. Olsiņa

apawu pahrdotawa un darbniza

Jelgawā, Pasta eelā Nr. 11.

Turu krahjumā

wisadus apawus,

peenem **apstellejumus** un **islabojumus** par mehrenām zenām. (137)

Sobu ahrsteezibas skola

kursi 21. g. Uzņemti teek kursisti un kursistes ne semak kā ar 8 kl. izglihtibu. Personigi no 12—2 deenā jeb paku. skolas kanzlejā **Elisabetes eelā 55,** uz Aleksandra eelas stuhra.

(520) **Direktors Dolins.**

Brilles, Pausnesjas, Barometrus,

teatra, jatts un zeloschanas binoklus

peedāhwā 207

Optikers Pauls Drabe,

Jelgawā, Kolonadu eelā Nr. 5. Telefons 10.36.

Pehrzeet welosipedus

IDANO,

kurisgatawoti no labakām eesch. un ahrsemes dalām. Sahkot no rbl. 85.— Peenem apstellejumus uz sazihkstes riteneem. Wisi welosipedu peederumi un gumijas arweenu krahjumā.

Pahrdod ari lietotus welosipedus par sewischķi lehtām zenām.

Peenem welosipedu nikeleschanu, emaljeschanu, isturēšanu un islaboschanu.

Islabo zentrifugas, adamās mašinas, schujmaschinas, gramafonus un schujamos eerīkus.

Welosipedu buhwes, emaljeschanas un nikeschanas darbniza

IDANO,

Jelgawā, Katoļu eelā 24.

Par ļoti mehrenām zenām.

Saur scho pagodinos zeen. Jelgawas un apkahrtnes publika paziņot, ka sahkot ar 1. janwari sch. g. esmu atwehris

auschanas eestahdi

un peenemu daschadus **auschanas darbus,** kā: lakatus, pleces, dekus, wadmalu un puswadmalu un t. t.

Augstzeenībā

E. Weissmans,

tiwaika krahsotawa un ķīmiska magazina Jelgawā pee Annas wahrteem, Kalnu schoseja Nr. 28.

NB. Peenemschanas weetas Jelgawa, Katoļu eelā 22, seikala Dannenberga namā un Leelajā eelā 43. (114)

Ratnieks (sprikmachers)

P. Hellmann.

Mana darbniza tagad stranas

Jahņa eelā 2, blakus Jahņa kapeem.

Pastellejumus ta jaunus, kā ari islabojumus isdaru wis-drihsākā laikā. (206)

Bādes peederumus

ieelā isswehlē peedāhwā

wadmalas, manufakturas un audeklu weikals

M. Kantor,

Jelgawā, Leelajā eelā Nr. 11. Telefons 790.

Rets gadij. preezatees!

Juhs buhseet pahrsteigti, ka juhs redsesseet tās lehtās zenas par kahdām mehs isfuhtam sawus wehrtigos preekschmetus.

Tikai par 4 rbl. 95 kap.

isfuhtam sekoschu garnituru wehrtigas un noderigas lietas: 1) sidabra kab. pulkst. no ihsta filimelna tehranda, moderns, **loti plahns** uswelkams aiz podsinas 40 st. weenu reisi, ihsts ankers, ases ar meneem, jeb ari to weetā damu zilinbeem regulēti uz minuti, **pareiss gahjeens** ar galwoschanu uz 6 gadeem. 2) sidabra ihsta „Duble“ modes dubultkēde elegantu sasona. 3) loti interesants brelok. 4) Seemeschanas ahdas pulkst. mazinsch. 5) Ahrsemju partmoneja ar 6) nodalam un mechanisku atslehgu, slaistā Parises strahdajumā. 6) kautschuka stempelis ar pastelletaja wahrdu, tehwa wahrdu un familiju, 7) pulksteņa aisargs no sagleem. 8) teatra binokls eleganta eekahrtojuma ar 4 achromatiskām glahsem, tuwina no 1 līdz atstahtuma. 9) stereoskops — dsihwa panorama, rahda kāzu dabu. 10) loti interesanti skati preeksch stereoskopa. 11) gresna dahma preeksch damam, sastahwosha no dubultā — selta rinka ar franču briljanteem, tahda pat brosche un pahris auskaru jaunākās modes. 12) Mahjas tipografija sastahwosha no apm. 120 kautschuka burtiem un ziņreem, nepeeciešams katrā mahjā. 13) nikeļa kabatas uz stama eetaise. 14) kabatas tualetes ressers ar interesanteem preekšmeteem. 15) **Pehdejais jaunums:** rewolwers — mutsīņu kabatas aizsweķejamais aparats. 16) interesanta kabatas burtu grahmatina sastahwosha no wairāk kā 100 dažādām interesantām fotografēem. **Wiss garnitūrs maksā 4 rbl. 95 kap. 2 garnituri 9 rbl. 30 kap.** Tādas pat garnituras, bet tikai sastahwoschas no wislabako ihpaschibu leetom 5 rbl. 70 kap., 2 gar. 10 rbl. 80 kap. Katra garnitura ar stehgtu pulksteni par 1 rbl. dahrgāk. **Cetam labāk labākās sortes garnituru, ja zenu starpibu nawa ļeela, bet leetu wehrtibas starpiba milziga.** Isfuhta uz peegmaksu un bez eemaksas. Suhtischana 45 kap. (bet uz Krieviju 80 kap.). Jaadresē: (327

T-wo „Патентъ“, Варшава, Св. Креста отд. 123.

Laukſaimneezib. maschinu fabrika un tschuguna leetuwe

G. Rahzen,

Jelgawā, Skolas eelā Nr. 15, pee Masajeem wahrteem

Isgatawo wisadas

lauksaimneezibas maschinas

un **rezerwu dalas. Twaika kuhlejus,** wisjaunākās konstrukcijas un wisādos leelumos. Kuhlejeem **sortēerzilindrus** un kuģu **belasts.** Lokomobilem **eelēk uz wislehtako jaunās ugunsbuļķes un roru seenas.** Wezeem katleem **isbukše twaika zilindrus** un eezihko uz wentileem **jaunākās regulatorus.**

Manufakturas weikals

Joseph Jankelowitz,

Jelgawā, Leelajā eelā 3, Strekera namā.

Eewehlu sawu lielo manufaktur-preetschu krahjumu **par loti lehtām zenām:** Wilnas drehbes kleitem un bluzēm, woalu markisetes, batistu, kreetonu, uswalku un mehteļu audumus, audeklus un pusaudeklus, madapolamu, schifonu, preekšautu drehbes, gardeenas, galdautus, gultas segas, portieras, sīkas un wilnas lakatus un schalles.

Leel-Sessamas Semkopibas Beedriba

sarihko **20. julijā 1914. gadā Andrupwas mutschas parkā**

Gada swehtkus

ar teatri un balli.

Izrādīs Rigas Jaunā Teatra aktieereem weesojotees A. Maizes tautas dseesmu 5 aktēnos

„Puht wehzini“.

Teatra sahkums plkst. 5 p. p. Balles sahkums plkst. 8 p. p.

(524) **Walde.**

Dzukats Grahmatuhpneezibas Ekonomiskās Sabeedribas drukātawā, Jelgawā.